

Hoe anderen het zien

De kinderen leren over het kleurgebruik in illustraties, prentenboeken en schilderijen

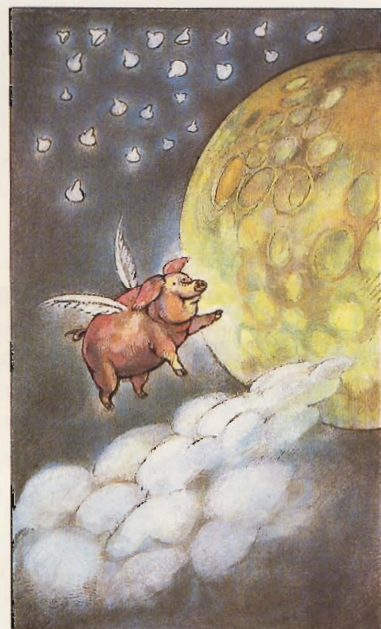
Seizoenskleuren, zonnige sfeer
Uit: 'Ik woonde in een leunstoel' – Mance Post met woorden van Guus Kuijer, uitg. Querido, Amsterdam.

Bonte kleuren, vrolijke sfeer
Uit: 'Anansi' – Noni Lichtveld, Aldus Uitgevers, Heusden. Nederlands Bibliotheek en Lektuur Centrum te 's-Gravenhage

Symbolische en signaalkleuren, griezelige sfeer
Uit: 'Een tijdje later' – Paul Biegel en Willem Wilmlink, met tekeningen van Ruud Bruijn en Fred de Heij. Uitgegeven door de Stichting voor de Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek voor de Kinderboekenweek 1984.

Pastel- en snoepkleuren, dromerige sfeer
Uit: 'Fabels' – Arnold Lobel, uitg. Ploegsma, Amsterdam.

onderwerp

diverse
boekillustraties en
reproducties

techniek

inventariseren,
beschouwen,
beschrijven

Toelichting

Deze les bestaat uit twee gedeeltes. We beginnen met het maken van een inventarisatie van de kleuraspecten die we tot nu toe met de kinderen zijn tegengekomen. Op het bord ontstaat zodoende een flinke lijst van alle zaken die in *Kleur 1, 2 en 3* behandeld zijn.

Gericht vragen – liefst met de map met tekeningen erbij – zal leiden tot bijvoorbeeld de volgende opsomming op het bord:

-
– bonte kleuren	– begrips- of	– snoepkleuren
– kleurenfamilie	schema kleuren	– seizoenskleuren
– pure kleuren	– schutkleuren	– aardkleuren
– gemengde kleuren	– signaalkleuren	– symbolische kleuren
– primaire kleuren	– pastelkleuren	– ruimtelijke kleuren
– secundaire kleuren	– sombere kleuren	– transparante kleuren
– natuurlijke kleuren	– vrolijke kleuren	– dekkende kleuren
– kunstmatige kleuren	– warme kleuren	– kleuren die anders lijken
– contrasterende kleuren	– koude kleuren	als gevolg van de achtergrond

Ook de kleurcontrasten nog een keer op een rij is mogelijk:

- kleur-tegen-kleur contrast of bontheidscontrast (uit *Kleur 1* en *3*)
- complementair contrast (uit *Kleur 1*)
- kwaliteitscontrast (uit *Kleur 1*)
- koud-warm contrast (uit *Kleur 2*)
- licht-donker contrast (uit *Kleur 2*)
- kwantiteitscontrast (uit *Kleur 3*)

(Het simultaan contrast dat ook in deze rij thuishoort, is niet aan de orde gekomen omdat dit te moeilijk weer te geven is.)

Een opsommende herhaling als deze is in het laatste deel over kleur zeker op zijn plaats. Sommige dingen zullen de kinderen zijn vergeten, andere juist niet omdat ze rechtstreeks en concreet aan een gemaakte tekening gebonden zijn.

Het tweede gedeelte van de les kan op diverse manieren plaatsvinden.

- De kinderen zoeken van te voren in de bibliotheek of het documentatiecentrum jeugdboeken met illustraties in kleur (zie ook blz. 42). Dit zijn er niet zóveel, want boeken in kleur drukken is kostbaar. Vandaar dat ook prentenboeken gekozen kunnen worden. Ook voor deze leeftijdsgroep zijn er voldoende interessante! In groepjes of met de klas in een kring rond een laag tafeltje gaan we nu na waardoor de verschillende illustraties opvallen. De lijst op het bord voorkomt lukraak opnoemen. Steeds kijken we of en in welke mate de illustrator gebruik heeft gemaakt van de dingen uit de lijst. We vragen ons af welk effect hij daarmee beoogt en of dat gelukt is.
 - Twee of drie kinderen krijgen een reproductie van een schilderij (denk aan: kunstkalenders, posters, kunstboeken e.d.). Met zo'n klein groepje hoeft het formaat niet groot te zijn, als de kwaliteit maar goed is. Aan de hand van de lijst op het bord, maakt elke groep een beschouwing over de kleuren en het kleurgebruik op 'hun' schilderij. Dit gebeurt schriftelijk. Na ongeveer een kwartier vertelt elk groepje kort aan de klas wat het over de kleuren ontdekte.
 - Klassikaal kunstbeschouwen kan erg fijn zijn, maar vereist het bezit van enkele grote reproducties of dia's. Misschien kan iemand van thuis een reproductie lenen. Een aantal beroemde, bekende schilderijen is als poster te koop voor niet al te veel geld. Schaft de school die aan dan kunnen veel kinderen er nog lang plezier aan beleven! Bij de beschouwing gaan we te werk volgens de aanpak in stappen zoals die in hoofdstuk 7 van het Handboek beschreven staat. Hoe werkt nu een kunstenaar met dezelfde kleuraspekten als die waarmee de kinderen zelf hebben geworsteld?
-